

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Instructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Interrogationes, pro facili reddendo exercitio Confessionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52749)

Interrogationes,

Pro facili reddendo exercitio Confessionis.

Quod per multis, velut amarā potio-
nem, ingratam reddit medicinam
Confessionis, cæterum saluberrimam, est
molestia in discutienda conscientia. Mul-
ti legere nesciunt, aut nolūt ex ejuscem-
odi libro discere, itaque laboris fastidio
absteriti, adduci non possunt ad obeun-
dam Confessionem generalem, sed malā
fide persuasi satisfecisse sibi videntur, si
semel quotannis præcepto pareant, seque
facto sistant tribunalis, similes nimium de-
licatis ægris, qui pro recuperanda valetu-
dine non modò respuunt longiorē subire
curationē, sed & simplicissimum admit-
tere medicamentum. Ad levandum ergo
utriusque Confessionis onus, placuit hic
in fine subjungere interrogationes, qui-
bus velut in sumario comprehendantur
peccata, communiter committi solita, per-
currendo Decalogum, reductis huc et-
jam Ecclesiæ præceptis, & vitijs, quæ no-
minantur Capitalia.

Primum Præceptum.

Cogitatione.

An habueris cogitationes contra fidē,
hisque voluntariē fueris immoratus, aut
saltem in iis repellendis negligens extite-
ri? An nimis curiosē scrutatus fueris di-
vina Mysteria? an dissidentiam habueris
circa Dei misericordiā? aut nimium præ-
R. P. Segneri Instruct. Poenitentis.

sumendo de illa, peccaveris? an voluntatē
habueris peccandi tamdiu, quamdiu pos-
ses, ac tum te convertendi sub vitæ finem?
an tuo nimium infusus fueris ingenio, atq;
dexteritati? an fidem tribueris somnijs?

Verbo.

An contra Deum murmuraveris, tem-
pore afflictionis? an docueris aliquā su-
perstitionem? an te ipsum vanē laudave-
ris? an gloriatus fueris de aliquo peccato?
an alterum reprehenderis ob virtutis stu-
dium, aut quòd vindictam sumere nolu-
erit, & quòd observantior sit præcepto-
rum Dei? an pravo consilio bonum ali-
quod impedire studueris?

Opere.

An usus fueris rebus superstitiosis, ve-
luti circumferendo characteres adversus
vulnerationem? investigando vias perve-
niendi in rerum occultarum cognitionē?
applicando medicinas, quæ vim natura-
lem non habent sanandi? an legeris libros
prohibitos, aut eos asservaveris, absque
licentiā? an aversionē ostenderis à bonis
operibus, aut cum tædio sermones pios
audiveris, aut in oratione cæterisque ad
Dei cultū spectantibus fueris negligens?
an pecuniam numeraveris vel acceperis
pro Beneficio Ecclesiastico?

Omissione.

An negligens fueris in addiscendis
mysterijs Fidei, & doctrinæ Christianæ?
an confugere in tentationibus & animæ
periculis ad Dei opem implorandam om-
miseris? an ingratum te Deo præstiteris
ob accepta beneficia? an bonā intentionē
tuis operibus adhibere intermiseris? an

ex respectu humano bonum quid facere recusaveris? an quempiam ad sacram Inquisitionē deferre neglexeris, quid iuxta edicta fuerat pro neritis?

Secundum Præceptum.

Cogitatione.

An habueris voluntatem jurandi falsò.

Verbo.

An blasphemaveris Deum, Beatissimā Virginem, aut Sanctos? An sacris Nominibus usus fueris pronuntiando absque reverentia? An verba sacre Scripturæ ad jocos adhibueris? An juraveris sine necessitate? An juramentum feceris sumendi vindictam, aut aliud malum committendi? An juramento rem promiseris, animo non implendi?

Opere.

An induxeris alium ad jurandum falsò, aut occasionem dederis blasphemandi?

Omissione.

An votum non impleveris, aut in eo exequendo negligens fueris? An diu distuleris eidem satisfacere?

Tertium Præceptum.

Cogitatione.

An decreveris non interesse Missæ Sacrificio, aut opus servile facere die festo?

Verbo.

An in Templo tempore Missæ & Officij Divini garriveris?

Opere.

An laboraveris, aut alios ad laborem impuleris sine necessitate, diebus festis, & quanto tempore? An debitam reverentiam non subtraxeris hominibus Ecclesiasticis, aut Ecclesiæ, veluti lasciviendo, procedendo, verbis, aspectibus, tanquam in foro publico? An violaveris præceptum ieiunium absque legitima causa, sive ætatis, laboris, aut infirmitatis? An diebus festis tempus consumpseris joci, & in campo? An fueris ebrius? An nivium, & supra necessitatē comederis, aut nimia ariditate? An incurreris aliquam Censuram? An suspensus actum proprium Ordinis exercueris? An extra casus exceptos egeris cum Excommunicatis non toleratis?

Omissione.

An non impedire neglexeris subditos ab opere faciendo diebus festis? An Missam neglexeris audire ex negligentia? An sine necessaria dispositione suscepisti aliquod Sacramentum, aut saltem aliqua præparatione & devotione? An orationes inattentē persolveris, maxime ad quos ras obligatus, uti poenitentiam in Confessione præscriptam? An ex pigritia intermiseris aliquod pium opus, veluti audire Concionem, legere librum spiritualem, & adire Vesperas?

Quartum Præceptum.

Cogitatione.

An odio persecutus fueris Patrem vel Matrem, tuosque Majores, aut eos matris desideraveris? An eos temerè judicaveris, aut in animo contempseris?

Verbo.

Verbo.

An non contra absentes murmuraveris, aut presentibus maledixeris, aut comminatus fueris? An eos per injuriam contempseris? An ista non in alios domesticos exercueris?

Opere.

An sine respectu manum levaris ad percutiendum, aut alia ratione graviter illos contristaveris? An ipsis inobediens fueris circa ea, quae ad disciplinam bonosque mores pertinent? An lusuris contra eorum voluntatem? An sine eorum licentia quidpiam domi subduxeris? An contemptui habueris Sacerdotes, Religiosos, Superiores, Senes, & Magistros? An invitos filios vel filias matrimonio illigaveris? An eos Religiosum statum coegeris suscipere, aut alia ratione ipsos sua libertate privaveris, quam habent eligendi statum?

Omissione.

An non negaveris parentibus in gravi necessitate constitutis, auxilium? An aegrotantes deserueris? An ipsis inconsultis, uni matrimonium sponderis? An uxori & familiae necessariam sustentationem procurare neglexeris? An liberos & subditos in timore Dei educaveris, ad templum & doctrinam Christianam addiscendam miseris? An orare docueris? An illorum vitam habere perspectam, eosque corrigere, atque honeste occupare studueris?

*Quintum Praeceptum.**Cogitatione.*

An habueris voluntatem te ulciscendi? An optaveris mortem, aut aliud gran-

de malum proximo, aut de eo fueris gavisus? An alteri invideris? An ex aliena laude tristitiam conceperis, ejusque prosperitate? aut latus sis ejus injurijs & damnis.

Verbo.

An in adversitatibus fueris impatiens? An tibi imprecatus sis mortem, aut ut demon te abripiat, aut alteri talia optaveris? An alteri suaseris vindictam, eiq; consenseris, aut factam approbaveris? An absentem vel presentem injuriam affeceris? An maledixeris? An pauperem asperis verbis facessere jussieris? An limites justae correctionis excesseris, cholera magis quam charitate incitatus?

Opere.

An te necessitate commiseris periculo vitae, aut peccandi? An tibi ipsi potu & cibo nocueris? An injurias ultus sis? an aliquem percusseris, vel etiam vulneraveris? An rixas concitaveris, aut inimicitias foveris, & injustam litem moveris? An malum praeberis exemplum alijs, aut te opposueris bene operantibus, & improbos defenderis, veluti homicidas & praedones? An officio functus sis Medici, Doctoris, Advocati, cum praedicio proximi, impar tali muneri? An ineptos promoveris ad ejusmodi functionem? An indignos ad beneficia Ecclesiastica, praecipue quibus animarum cura annexa est, tuo suffragio evexeris?

Omissione.

An correxeris proximum tuum, & salutari consilio prodesse studueris, quando poteris? An veniam inimico imperitus

tus sis petenti? An eam ex arrogantia postulare fueris dedignatus? An satisfeceris ei, quem læsisti? An resalutaveris inimicū tuum? An primus eum salutaveris, licet offensus?

Sextum & Nonum Præceptum.

In exponenda hac materia non diu morabor, quia picis instar, quomodo-cunque traheretur, inquinat. Qui duo hæc præcepta violat, facile agnoscat suos errores: qui eadem sanctè observat, tutum non est ut doceatur. Unum hoc monebo, pestem hanc esse, quæ totum hominem inficit; si proinde ab eadè afflatus fueris, sedulo scrutare tres potentias, memoriã, intellectum, & voluntatem. Per lustra sensus omnes, præsertim visus & auditus, & quam maximè affectum. Inspice cogitationes, verba & opera. Discute somnia, an evigilans ijs aliquem dederis consensum? Vide, an ad peccandū sollicitaveris quempiam? An operam tuam alijs suppeditaveris portando ultro citrò que liceras? An tibi aliisque fueris peccandi auctor, inhonestis libris, cantilenis, impudicis gestibus, actione scenica, choreis, aut quacunque aliã exempli pravitate? Inquire, an non malã intentione corporis cultum quaesieris? an non malo fine templã frequentaveris? an non tempore tentationis mentem ad Deum elevare omiseris? Illius te hoc loco meminisse velim, quod superius monui, quòd in hoc peccati genere duæ sint manifestandæ circumstantiæ, status videlicet personæ, cum qua peccatur, & locus sacer, si intra ipsum flagitiū

perpetratur. Denique in hac materia nullum defectum pro levi habeto. Cloaca est, cujus nullus non halitus pestiferus est, & contagiosus, omnis, inquam, delictatio plenè voluntaria, lethali ter culpabilis.

Septimum & Decimum Præceptum.

Cogitatione.

An habueris voluntatem alteri quidpiam furandi, aut proximum fallendi, vel non solvendi debitum? an nimium studueris ex avaritia accumulandis opibus?

Verbo.

An mendacio quidpiam fueris locutus, aut falsis juramentis? an consilio, approbatione, damnum proximi adjuveris?

Opere.

An litem injustè alteri intenderit? an rem furto sublatam tuam feceris, aut ab eo comparaveris, qui non habuit potestatem alienandi? aut justo minus numeraveris pretiū? an luseris cum filiofamilias? an inter ludendum fraudibus, aut in vendendo non æquo pondere & mensura sis usus? an merces corruptas pro bonis distraheris, aut illicitã mixturã integras corruperis? an usuram exercueris? an nectam adulteratam expenderis, aut quæ justo caruit pondere? an superfluos sumptus feceris, quàm statui tuo conveniebat, in vestibus, lusu, & convivis? an ultra pretij æquitatem exegeris, si emptoristi? an emproci mercedi

vinum

vitium aperueris interroganti? an inter venandum sementem vastaveris, aut alias terras fructiferas? an damnum aliud intuleris bonis proximi tui? an solutionem receperis, aut tibi ipsi compensationē occultam feceris, quando debitum non erat liquidum & certum? an quando cum socijs negotiatus es, plus tibi, quam competebar, de lucro vendicaveris; an usus sis deposito vel pignore, absq; tacitā vel expressā licentiā domini? an commodata conveniente tempore restitueris? an fideiussori damnum refeceris? an censum exegeris, aut contractū inieq; legibus contrarium, & æquitati, sepositis doctiorum consilij & instructione? an succideris arbores fructiferas, aut aliā ratione bonis proximi nocueris, quorum usus fructus solum ad te pertinebat, pro locatione & censu?

Omissione.

An pactis & promissis steteris? an laborem non fugeris, ad quem eras obligatus? an mercedem famulantium & operariorum defraudaveris? an satisfeceris creditoribus? an executus sis Legata & testamenta? an rem inventam retinueris, non inquirendo in dominum? an negligens fueris in curandis pupillorum bonis, Sodalitatis, aut Ecclesiæ? an negaveris elemosynam extremā aut saltem gravi necessitate laborantibus: an in similibus casibus, ex proprijs facultatibus, commodando & locando absque censu exactio- ne, opem præstiteris oppressis? an damnum proximi impedire non intermiseris, ad quod eras ex officio obligatus, vel ex charitate, quando commodè id fieri potuit?

Octavum Præceptum.

Cogitatione.

An absque sufficiente fundamento, de proximo malè fueris suspicatus, aut judicaveris?

Verbo.

An suspicionem tuam & iudicium alijs manifestaveris? an alteri rem quandam, tibi in secreto commissam, revelaveris? an mentitus fueris, cum damno proximi, vel citra ejus detrimentum? an verbis ambiguis alterum circumvenieris? an unius defectus alteri aperueris, cui erant antea incogniti? an murmuraveris, aut murmurantibus aures præbueris, cum approbatione? an rumusculos sparseris, cum præiudicio charitatis? an adulatus sis alteri? an injuriam intuleris alteri, præsertim in dignitate constituto? an alterum induxeris ad falsum testimonium dicendum?

Opere.

An discordias seminaveris? aut falsò quempiam accusaveris? aut veritatem in iudicio suppresseris, in favorem aut odiū alterius? an calumniando obstiteris, quo minus alter officio aut dignitate potiretur?

Omissione.

An impediveris, cum posses, murmuraciones, aut alias injurias, proximo verbis illatas? an negaveris honorem & reverentiam ijs, quibus debes?

Reliqua duo præcepta comprehenduntur in sexto & septimo.

Duo supersunt, de quibus te hic in fine admonetam. Primò, non eo modo utaris

his interrogationibus, ut veluti memoria mandatas recites ordine, quo hic ponuntur, ad pedes Confessarij, sed selige ea, quorum tibi conscius es, & dispone. Secundò, non omnia quæ hoc loco fuerunt recensita, pro mortalibus peccatis esse habenda, sed solummodo ea, quæ charitatem Dei, Proximi, & nos ipsos offendunt in materia gravi, plenâ advertentiâ, & judicîo perfectò, ac voluntate deliberatâ. Quòd si discernere nescias à venialibus, nihil refert: sufficiet pro interna conscientie tuæ quiete, si Confessario eâ ratione manifestes, quâ illa perpetrasti.

Formulæ,

Facile & expedite eliciendi actum Contritionis.

Contritio ex eo armorum caelestium genere est, quorum ictus peccato semper lethale infligunt vulnus, & momento destruunt. Judicavi proinde per quâ fore utile, si eorum tibi telorum copiam ex aperto quodammodo armamentario suppeditarem. Quare primo loco breviores præmittam formulas, quas in subitâ casibus ad manus habeas, & veluti arma leviora tractare possis. Subjungam dein paulò fusiores, quibus pro diversa constitutione animi uti licebit, certòsq; ictus destinare. Id unum te rogo, ne ullû transire diem permittas, quo non in unâ alterâve harum formulâ te exerceas; quia facile evenire potest, ut ex perita hac ar-

morum tractatione aliquando æterna tibi salus exoriatur.

I.

Deus meus, plus doleo, quòd te offenderim, quàm ob quòdcunq; aliud malum, Invenisa, infinita Bonitas. Amo te super omnia bona.

II.

O Bonum incommutabile! O qualem tecum feci permutacionem! Confundor de ea cogitans. Verè non potuit tam gravis committi injuria, nisi ab amente aut furioso. O si possem illam meo delere sanguine! si alia ratione nequeo, non cessabo, dum vivam, planger. Et ad restaurandum honorè tuum, quem peccando abstuli, libens & prompto animo per Confessionem cupio satisfacere.

III.

Domine mi Amatissime, quòdam ex meis peccatis possum habere solatium? unum, unum est, quia damnum omne in me unum ac solum refunditur. Verum est, quando peccavi, sagittis te confingere ausus sum, sed ex omnes in caput meum fuerunt retrortæ, & que me solû vulneravi. Ergo uti summe